

SPOTREBNÁ DAŇ Z MINERÁLNYCH OLEJOV

Miloš Poliak¹

Úvod

Spotrebná daň z minerálnych olejov bola v ostatnom období podstatnou témou cestných dopravcov. Pri zavádzaní elektronického mýta práve prostredníctvom zníženia sadzieb spotrebnej dane sa kompenzovali zvýšené náklady poplatkov za používanie cestnej siete. Vo februári 2010 sa sadzba spotrebnej dane znížila z 0,481 €/l na 0,391 €/l, to znamená o 0,09 €/l, čo zvýhodnilo ceny motorovej nafty v SR pri porovnaní s cenami v okolitých štátoch. V rovnakom období v ČR došlo k zvýšeniu spotrebnej dane za motorovú naftu, čo spôsobilo zvýšenie ceny motorovej nafty v ČR nad úroveň ceny v SR. Napriek tomu cena pri porovnaní s ostatnými štátmi EÚ, najmä okolitými, je v SR na vyššej úrovni, čo spôsobuje snahy dopravcov čerpať motorovú naftu v zahraničí. Vzhľadom na to, že výber spotrebnej dane je príjmom štátneho rozpočtu konkrétneho štátu, na území ktorého prišlo k čerpaniu motorovej nafty, je potrebné v SR hľadať riešenia, ako aspoň slovenských dopravcov motivovať k čerpaniu motorovej nafty v SR. V prípade, že by nastala situácia, že by motorovú naftu na území SR čerpali aj cudzí dopravcovia pri tranzite územím, zvýšil by sa aj za túto naftu príjem spotrebnej dane do štátneho rozpočtu Slovenskej republiky.

Analýza úrovne spotrebnej dane z minerálnych olejov

Spotrebnú daň z minerálnych olejov nie je možné nezávisle stanovovať z úrovne jednotlivých členských štátov EÚ. Európska únia stanovuje smernicou Rady 2003/96/ES o reštrukturalizácii právneho spoločenstva pre zdaňovanie energetických výrobkov a elektriny minimálnu výšku spotrebnej dane z minerálnych olejov. Pre spotrebnú daň z nafty je od 1. januára 2010 stanovená minimálna úroveň 330 €/1000 litrov. Smernicou Rady 2004/74/ES sa mení spomínaná smernica v súvislosti s dočasným oslobodením alebo znížením miery zdanenia energetických produktov a elektrickej energie. Tu je potrebné poznamenať, že niektoré štáty majú dohodnutú výnimku z uplatňovania plnej výšky minimálnej úrovne spotrebnej dane predovšetkým z dôvodu obavy nepriaznivého dopadu na národné

¹ doc. Ing. Miloš Poliak, PhD., Žilinská univerzita v Žiline, Fakulta prevádzky a ekonomiky dopravy a spojov, Katedra cestnej a mestskej dopravy, Univerzitná 1, 01026 Žilina, Slovenská republika, email: milos.poliak@fpedas.uniza.sk

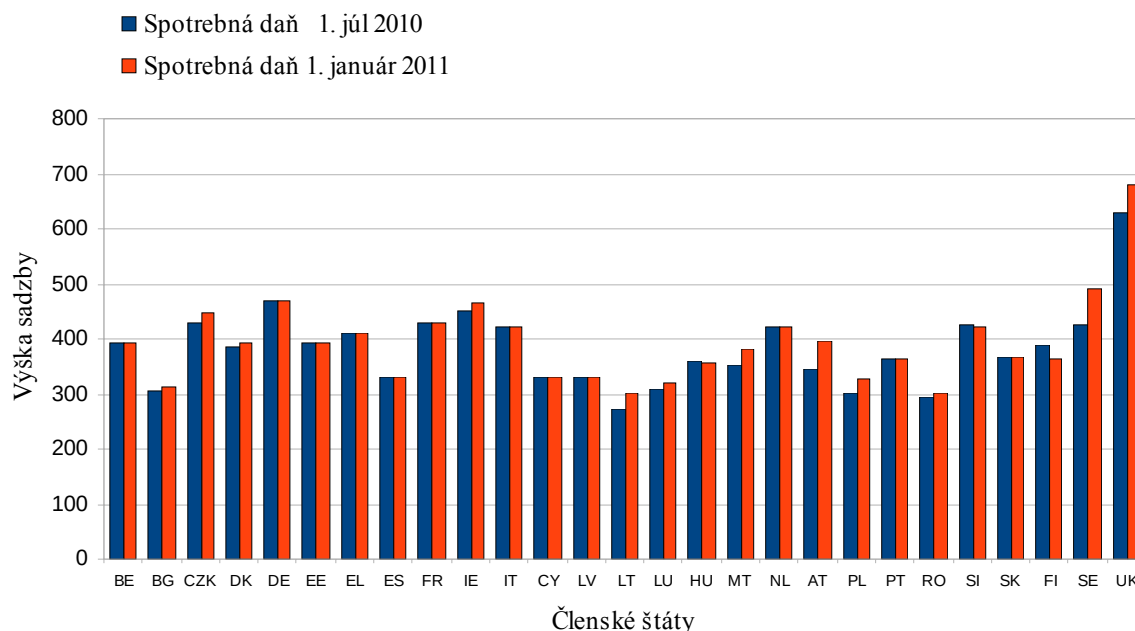
hospodárstvo, neúnosného zaťaženia malých a stredných podnikov a v neposlednom rade aj dopad na občanov. V súčasnom období majú dohodnuté výnimky štáty uvedené v tab. 1.

Tab. 1 Skončenie prechodného obdobia pre uplatňovanie nižšej úrovne spotrebnej dane

Štát	Prechodné obdobie
Bulharsko	1. január 2013
Litva	1. január 2013
Lotyšsko	1. január 2013
Luxembursko	1. január 2012
Poľsko	1. január 2013
Rumunsko	1. január 2013

Zdroj: vlastné spracovanie na základe [7]

V tabuľke (tab. 2) je zobrazená výška spotrebnej dane z nafty v jednotlivých štátoch EÚ platná od 1. januára 2011 a porovnanie jej výšky platnej do 31. 12. 2010. Z porovnania v tab. 2 ale taktiež z obr. 1 je možné konštatovať, že medzi jednotlivými členskými štátmi EÚ existujú výrazné rozdiely vo výške sadzby spotrebnej dane.

Zdroj: vlastné spracovanie na základe [8]

Obr. 1 Zmena výšky spotrebnej dane z nafty

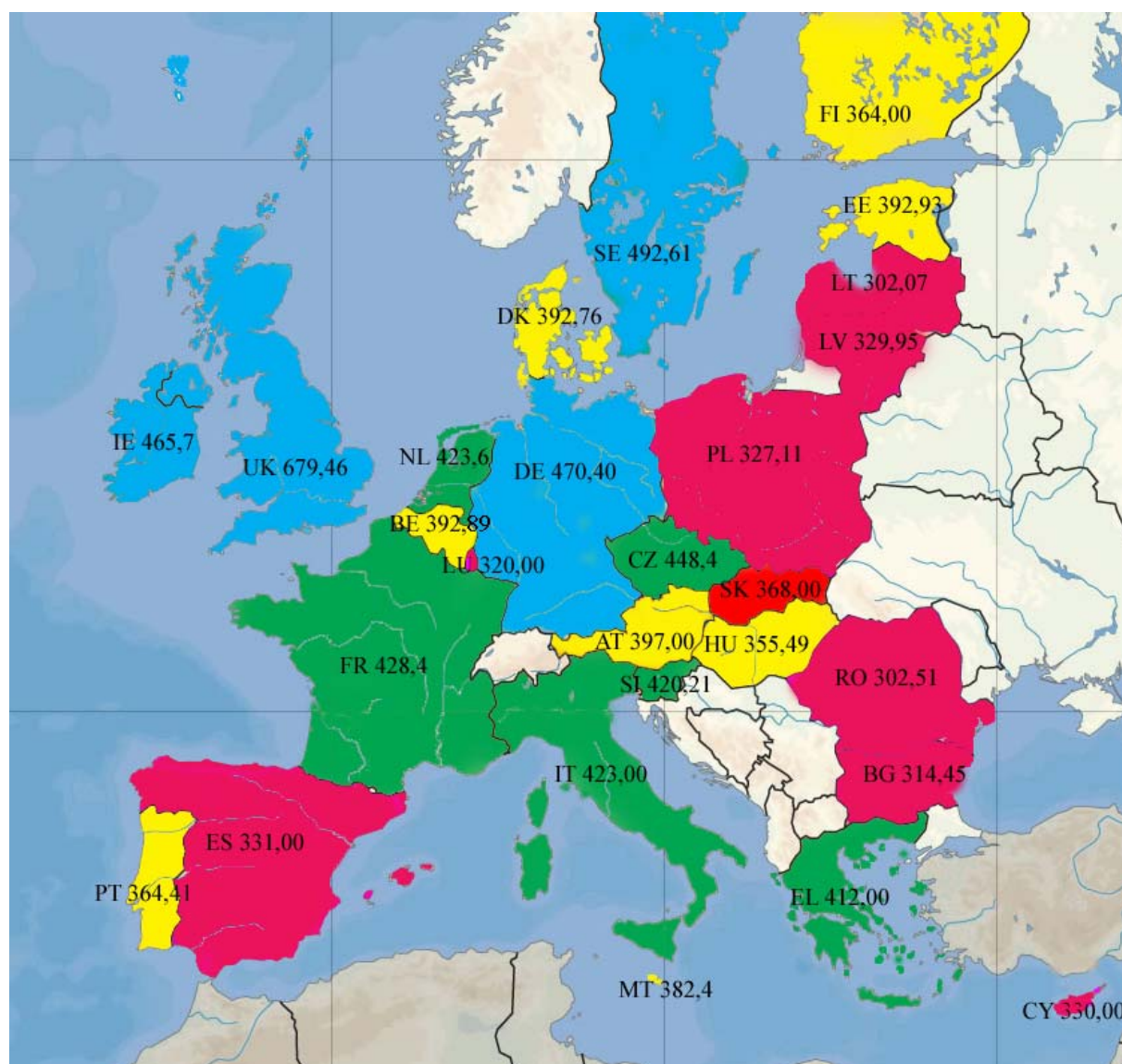
Tab. 2 Výška spotrebnej dane z motorovej nafty v členských štátoch EÚ

Štát	Nár. mena	do 31. 12. 2010	od 1. 1. 2011
Belgicko	EUR	407,8947 (392,8947*)	407,8947 (392,8947*)
Bulharsko	BGN	306,78	314,45
Česká republika	CZK	430,76	448,40
Dánsko	DKK	386,17	392,76
Nemecko	EUR	485,70 (470,40*)	485,70 (470,40*)
Estónsko	EEK	392,93	392,93
Grécko	EUR	412,00	412,00
Španielsko	EUR	331,00	331,00
Francúzsko	EUR	428,40	428,40
Írsko	EUR	449,18	465,70
Taliansko	EUR	423,00	423,00
Cyprus	EUR	330,00	330,00
Litva	LVL	330,37	329,95
Lotyšsko	LTL	274,27	302,07
Luxembursko	EUR	313,3548 (310,0000*)	323,3584 (320,0000*)
Maďarsko	HUF	360,21	355,49
Malta	EUR	352,40	382,40
Holandsko	EUR	421,07 (431,75*)	425,60 (397,00*)
Rakúsko	EUR	375,00 (347,00*)	425,00 (397,00*)
Poľsko	PLN	302,00	327,11
Portugalsko	EUR	364,41	364,41
Rumunsko	RON	293,215	302,51
Slovinsko	EUR	427,00	420,21
Slovensko	EUR	368,00	368,00
Fínsko	EUR	390,50 (364,00*)	364,00
Švédsko	SEK	425,46 (451,17; 464,72*)	492,61 (521,03; 536,00*)
Spojené kráľovstvo	GBP	627,87	679,46

* podľa obsahu síry

Zdroj: vlastné spracovanie na základe [8]

Územím SR vykonáva tranzit podstatný podiel dopravcov z okolitých štátov, predovšetkým z Poľska a Českej republiky. Ak je v SR je cena motorovej nafty nad úrovňou ceny v okolitých štátoch, táto skupina dopravcov nečerpá pohonné látky v SR a tým neprináša do štátneho rozpočtu prostriedky vo forme spotrebnej dane. Na obr. 2 je graficky spracované porovnanie úrovne spotrebnej dane v SR a okolitých štátoch, platnej od 1. 1. 2011.

Zdroj: vlastné spracovanie na základe [8]

Obr. 2 Porovnanie výšky spotrebnej dane z motorovej nafty v SR a okolitých štátoch

Na základe porovnanie uvedeného v obr. 2 je možné konštatovať, že v Poľsku, Litve, Lotyšsku, Rumunsku a Bulharsku je nižšia úroveň spotrebnej dane ako stanovuje legislatíva

EÚ, podľa ktorej v SR nemôže byť spotrebná daň z motorovej nafty pod úrovňou 330 €/1000 litrov.

Očakávané zmeny úrovne spotrebnej dane z minerálnych olejov

Európska únia pripravuje vo vzťahu k spotrebnej dani z minerálnych olejov dve zmeny. Jednak pripravuje zmenu prístupu s stanovovaním dane a jednak pripravuje zvyšovanie hranice povinnej úrovne sadzby dane. Cieľom zmeny prístupu k určovaniu výšky dane je zjednotiť daňové sadzby v závislosti od vplyvu pohonných látok na životné prostredie a taktiež na základe energetickej výdatnosti pohonnej látky. Čím viac energie alebo emisií oxidu uhličitého pohonná látka vyprodukuje, tým je predpoklad vyššej dane.

Predpokladaný plán zdaňovania po roku 2015 by mal vyzerat' nasledovne: minimálna sadzba spotrebnej dane bude 20 € za tonu CO₂ vyprodukovaného pohonnou látkou ako jedná časť dane a príplatok dane vo výške 9,6 € za GJ energie, ktorú pohonná látka vygeneruje.

V tab. 3 je uvedený odhad minimálnej úrovne spotrebnej dane z motorovej nafty platný po zavedení uvedených pravidiel.

Tab. 3 Očakávaný vývoj spotrebnej dane v nasledujúcom období v Eurách za 1000 litrov motorovej nafty

Súčasná minimálna sadzba v EÚ	Súčasná sadzba platná v Slovenskej republike	Sadzba platná od		
		1.1.2013	1.1.2015	1.1.2018
330	368	359	382	412

Návrh možných prístupov k spotrebnej dane z minerálnych olejov v SR

Spotrebná daň z minerálnych olejov predstavuje nezanedbateľný nástroj príjmov štátneho rozpočtu v SR, preto by sa mali hľadať riešenia, ktoré povedú k tomu, že slovenskí dopravcovia budú čerpať motorovú naftu najmä na území SR. V tejto súvislosti je možné sa zamyslieť nad nasledujúcimi možnosťami:

- zníženie sadzby,
- refundácia spotrebnej dane z nafty.

Zníženie sadzby spotrebnej dane z minerálnych olejov - znížením aktuálnej sadzby spotrebnej dane z motorovej nafty 368 €/1000 l na minimálnu možnú úroveň 330 €/1000 l by sa Slovenská republika stala konkurencieschopnou voči okolitým štátom a sadzby by bola

porovnateľná so sadzbou uplatňovanou v Poľsku. Uvedené riešenie nie je ale prijateľné z hľadiska príjmov štátneho rozpočtu, pretože slovenskí vnútroštátni dopravcovia a fyzické osoby dnes čerpajú motorovú naftu so spotrebnou daňou 368 €/1000 litrov a je možné v absolútnom vyjadrení očakávať zníženie príjmov štátneho rozpočtu.

Refundácia spotrebnej dane z nafty - refundáciu časti spotrebnej dane poskytuje napr. Belgicko, Francúzsko, Slovinsko a Španielsko. Uvedené štáty refundujú dopravcom spotrebnú daň z minerálnych olejov, ktorá je nad úrovňou povinnej sadzby. V podmienkach SR by prijatím takejto legislatívy umožňujúcej refundáciu spotrebnej dane z minerálnych olejov, napr. osobám registrovaným pre platbu dane z pridanej hodnoty, zvýšila konkurencieschopnosť SR pri predaji motorovej nafty. SR by refundovala zo zaplatenej dane na úrovni 368 € na 1000 litrov nafty hodnotu 38 € na 1000 litrov nafty (zaplatená daň by ostala na úrovni 330 € na 1000 litrov). Refundácia by sa týkala všetkých slovenských aj zahraničných dopravcov registrovaných pre platbu dane z pridanej hodnoty. Príjem štátneho rozpočtu z výberu dane od fyzických osôb by sa nezmenil, na druhej strane by sa zvýšil podiel čerpanej nafty slovenských dopravcov v SR od ktorých by sa znížil výber z 368 € na 330 € za 1000 litrov, avšak je možné očakávať zvýšenie čerpania pohonných látok. Ak by SR nastavila výhodné podmienky refundácie, najmä z hľadiska času vrátenia podielu zaplatenej spotrebnej dane, je možné očakávať, že v SR by čerpali motorovú naftu aj dopravcovia z ostatných štátov, ktorí budú vykonávať tranzit územím SR.

Príspevok bol vypracovaný s podporou projektu:

MŠ SR VEGA č. 1/0144/11 POLIAK, M.: Vplyv zmeny kvality poskytovaných služieb verejnej hromadnej osobnej dopravy na zvyšovanie jej konkurencieschopnosti vo vzťahu k individuálnemu motorizmu

Literatúra

- [1] KALAŠOVÁ, A. : Externalities and their influence on safety = Externalita a ich vplyv na bezpečnosť/ In: Archives of Transport System Telematics, international Scientific Journal, published of Polish Association of Transport Telematics, roč. 2, č. 3, str.27-30, ISSN 1899-8208.
- [2] KALAŠOVÁ, A., MOKRÝ,I: Zefektívnenie výkonu správy a údržby a zvýšenie bezpečnosti premávky na cestných komunikáciách, In: ROSALINE [elektronický

- zdroj]: zborník z medzinárodného kongresu o bezpečnosti v cestnej premávke, 20.-22.4.2009, Bratislava, vydal: TECHNOLOGIES&PROSPERITY, 2009, ISBN 978-80-87205-06-8, 6 str.
- [3] KONEČNÝ, V.: Komparatívna analýza dopadov cestnej dopravy na životné prostredie; In: Aktuálne problémy v podnikaní v cestnej doprave : zborník príspevkov z 9. odborného seminára : 21.11.-22.11.2006, Agroinštitút - Kongresová sála, Nitra. - V Žiline: Žilinská univerzita, 2006. - ISBN 80-8070-610-7. - S. 60-69.
- [4] POLIAKOVÁ, A.: Vývoj dotácií a problematika výnosov z dotácií poskytnutých dopravnému podniku, In: Aktuální problémy v dopravě 2009 : sborník příspěvků, Pardubice 2009. - Pardubice: Institut Jana Pernera v Praze ve spolupráci s Přepřavní laboratoří Dopravní fakulty Jana Pernera, 2009. - ISBN 978-80-86530-58-1. - S. 219-224.
- [5] POLIAKOVÁ, A.: Autoprevádzka; In: Interné firemné predpisy : I. - Žilina: Poradca podnikateľa, 2008. - ISBN 978-80-89363-09-4. - S. 217-250.
- [6] ŠTETINOVÁ, A.: Diaľničné poplatky a mýtné poplatky vo vybraných krajinách; In: Autodoprava : prehľadne a prakticky spracovaná príručka určená pre všetkých prevádzkovateľov vnútroštátnej a medzinárodnej dopravy ; Základné dielo, stav - máj 2007. - ISSN 1336-5282. - Č. 3 (2007), časť 4, diel 2, [22] s.
- [7] Smernica Rady 2004/74/ES z 29. apríla 2004 ktorou sa mení dopĺňa smernica 2003/96/ES pokiaľ ide o možnosť pre niektoré členské štáty uplatniť v súvislosti s energetickými produktmi a elektrickou energiou dočasné oslobodenie alebo zníženie miery zdanenia
- [8] http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/taxation/excise_duties/energy_products/rates/excise_duties-part_ii_energy_products_en.pdf, 5. 4. 2011

Recenzia:

Doc. Ing. Vladimír Konečný, PhD., Žilinská univerzita v Žiline

Zadané na uverejnenie: **31. mája 2011**